

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK LIII. Ч. 101. НЬО-ЙОРК І ДЖЕРЗІ СІТІ, середа, 23-го травня 1945.

No. 101. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, May 23, 1945.

VOL LIII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ П'ЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0231. — Тел. У. Н. Консул: BErgen 4-1016 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПЕРША АРМІЯ ПЕРЕЇДЕ НА ПАЦИФІК ЧЕРЕЗ ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ

Перша Армія Злучених Держав — як це оприлюднює департамент війни — є вже в дорозі на Тихий океан, щоб допомогти покінчити війну проти Японії. Її командантом є генерал Кортні Г. Годжес. Це та армія, що розпочала інвазію Європи з Англії і дня 6. червня 1944. висіла з кораблів в Нормандії, потім перейшла Францію, Бельгію і зайшла до Німеччини на східній беріг ріки Ельби. Деякі частини цієї армії брали участь в інвазії на Африку, Сицилію й Італію.

Армія переїде через територію Злучених Держав і при цій нагоді дістануть вояки відпустку. Вчасі переїзду армія буде зрештована і пристосована до боїв на островах Тихого океану.

ПРЕЗИДЕНТ УДЕКОРУВАВ ВОЯКА НА СПІЛЬНОМУ ЗАСІДАННІ КОНГРЕСУ.

У понеділок 21. травня президент Гері С. Труман припав інфантеристови сержантові Джейкові В. Ліндсеєві одну з найвищих відзнак, яку дає Америка своїм героям, а це конгресову медаль. Ліндсеє належить до 16. полку Першої Армії, походить із стеїту Мисісіпі, має 24 літ. Він перебув 7 різних кампаній і три висадання з моря на сушу. Найбільше вєславився при здобуванні позиції проти німців коло Гаміх, у Німеччині, 16. листопада 1944.

Тому, що він інфантист і тому, що він сотний вояк, що дістав таку медаль, президент запросив обі палати конгресу на цю параді у всю військову знать. Це перший раз в американській історії улажено таку параді звичайному воякові.

РОБІТНИЧА ЮНІА КУПУЄ ФАБРИКУ.

Предсідник юнії Юнайтед Отomobil Воркерс Р. Дж. Тамєс виявив, що його юнія переводить переговори для закупки фабрики літаків-бомберів у Виллов Рон під Дітроїтом. Фабрика є власністю федерального уряду, але нею управляє Форд. У серпні фабрика має перестати виробляти воєнне знаряддя і переміститися на мирну фабрику, мабуть на вироб автомобілів.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ПОШИРЕННЯ СУСПІЛЬНОЇ ЗАБЕЗПЕКИ.

Президент Труман приготував послання до конгресу з домаганням поширення суспільної безпеки в тому напрямі, щоб робітник дістав медичну допомогу. Буде це свого роду забезпечення здоров'я.

ЛАТИНСЬКІ КРАЇ ПРОТИ ПРИЗНАННЯ ВЕТА.

Спротив південно-американських республік і інших малих держав проти ухвали Трьох Потуг в Ялті, щоб великі держави дістали право вета при вирішенні міжнародних справ, розгорівся до великих розмірів. Краї Латинської Америки домагаються зїзду президента Трумана, прем'єра Чорчила й маршала Сталіна, в як найкоршому часі, щоб вони ще раз передумали цю справу.

Невдоволення дійшло до прилюдного відома з нагоди, як секретар стеїту Стетініус заявив, що він перерве наради і поїде до Вашингтону на розмову з президентом Труманом і з кабінетом. Хоч Стетініус заявив, що його подорож не має нічого спільного з міжнародною конференцією, то всетаки між делегатами рознеслася вістка, що президент Труман мав би говорити телефоном із Чорчилом і Сталіном про справу вета і про приїзд президента Трумана на закінчення конференції до Сан Франсиско.

Кінець конференції за два тижні.

На підставі праці Комітету Проводу конференції можна судити, що сама конференція покінчить начерк і редакцію чарту міжнародної організації для безпеки миру вже в першій тижні червня. Де-хто навіть думає, що конференція розвяжеться 2. червня, бо до того часу комісії викінчать усю працю і вона буде предложена до одобрення на повнім засіданні делегатів.

Прилюдні засідання комісії розпочнуться наступного тижня і вони дадуть змогу переглянути цілий начерк чарту. Секретар Стетініус оприлюднює, що кінцева праця розпочнеться вже 28. травня.

ЗАГРОЗА ПРОКАЗИ МІЖ АМЕРИКАНСЬКИМИ ВОЯКАМИ.

Генеральний секретар Американської Місії для Прокажених на Тихому океані, д-р Евген Р. Келерс-бергер у своїй промові вчасі обїду членів місії в Гремсі Парк Готел в Нью-Йорку виявив, що від 500 до 5,000 американських вояків, які тепер воюють на Тихому океані набаляються невилічимої недуги прокази впродовж найближчих 10—30 літ.

ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ,

чому не користатися з оголошень знаменитих нагод для зарїбу, поданих у оголошеннях нових робіт у „Свободі“?

Президент Труман запрошує ген. Де Гола на розмову

Французький міністр закордонних справ Жорж Бідо, в переїзді домів із конференції у Сан Франсиско, відвідав президента Трумана у Вашингтоні. Після розмови виявив, що він запрошує президента Трумана на розмову в Парижі, щоб обговорити ситуацію на Тихому океані у війні проти Японії, а також і французьких воєнних кораблів, які знаходяться на тих водах.

Крім цього Бідо виявив, що голова французького уряду, ген. де Гол, прийняв запрошення президента і відвідає його в недалекій будучині. За словами міністра Бідо такі відвідини є виявом тісного зрушення Злучених Держав і Франції і приносять до сїплєння приязні Аліантів.

ІСПАНСЬКІ ЛЬОЯЛІСТИ ПІДГОТОВЛЮЮТЬ АКЦІЮ З АМЕРИКИ

У Сан Франсиско перебуває під пору представник колишнього республіканського іспанського уряду, Альваро де Альборноз. Він представляє тепер Іспанський Комітет Визволення, який має свій осідок у Мексику. Альборноз виявив, що після докінчення конференції в Сан Франсиско його комітет задумує закликати на наради членів колишнього іспанського республіканського парламенту до Франції. Альборноз надіється перевести на міжнародній конференції постанову, щоб не допустити до участі в будучій лізі націй ті держави, які мають при владі уряд, що був по стороні Гітлера. У такий спосіб теперішній уряд ген. Франка в Іспанії не дістав би признання на конференції. До Сан Франсиско прибув теж останній прем'єр республіканської Іспанії д-р Хуан Негрін.

ДОМАГАЮТЬСЯ ПРИСПІНЕННЯ СУДУ НАД ВОЄННИМИ ЗЛОЧИНЦЯМИ

Міжнародний Комітет Адвокатів для Воєнних Злочинів, складений із американських і інших правників і приміщений в Нью-Йорку, оприлюднив заклик з домаганням до Злучених Держав, щоб приспінити суд над воєнними злочинцями, як великими так і малими. Комітет адвокатів домагається переведення відповідної резолюції в американському конгресі і скорого створення воєнного суду для цієї цілі, як це запозив був президент Труман.

Кінець британської парламентарної коаліції

Конвенція Британської Партії Праці майже одностайно відкинула пропозицію Чорчила продовжувати коаліцію британських партій до закінчення війни з Японією. Внаслідок цього представники Партії Праці покинуть міністерський кабінет.

Прем'єр Чорчил буде відій заставлений розв'язати парламент та зарядити скоро нові вибори. Тимчасом прийде до зрештовування кабінету.

МІКОЛАЙЧИК ДОМАГАЄТЬСЯ РЕЗИГНАЦІЇ УРЯДУ АРЦІШЕВСЬКОГО

У своїй промові до членів польської селянської партії, виголошеній у Лондоні, Станіслав Міколайчик, бувший прем'єр польського уряду на вигнанні, висказав надію, що польське питання можна ще розв'язати на основі рішень конференції Трьох Потуг у Ялті. Він домагався одначе, щоб польський уряд на вигнанні під проводом Арцішевського негайно зрезигнував. Одлорчасно Міколайчик апелював до Росії бути поміркованою супроти поляків. Міколайчик казав, що його партія домагається як найкоршого визначення північних і західних границь Польщі. Він заявився за поворот поляків із заграниччя до краю, аби взяти участь у відбудові Польщі.

Тимчасом варшавське радіо підняло проти польського уряду на вигнанні нові закиди; каже, що військові влади генерала Андерса, що є зв'язаний з польським урядом у Лондоні, заарештували польських офіцерів, що заявили за польсько-совєтське зближення.

ФРАНЦУЗИ ДОМАГАЮТЬСЯ ЗАРСЬКОГО БАСЕНУ

На бульварах Парижа появилися величезні плякати з домаганням признання Франції багатой в угля долини ріки Зару. Мовляв, цього вимагає сила Франції та її забезпечення. Заршину віддано було Франції версальським договором, а потім повернено Німеччині в 1935. році на основі плебіситу населення.

ДАНЦІ СВЯТКУЮТЬ ВИЗВОЛЕННЯ

Понад двіста тисяч осіб узяло участь у врочистостях у данській столиці Копенгазі в честь повороту Данії до свободи. На величезному вічу ухвалено подяку Аліантам за їх визволення Данії з німецької неволі.

У Копенгазі ще є німецькі поліцаї, які навіть інколи пробують заціпати провідників визвольницького руху.

ЩО ВИЧЕТУЄТЕ, КОЛИ ГЛЯДИТЕ НА ОБЛИЧЧЯ ТИХ ВОЯКІВ, ЩО ПОЧУЛИ ПРО КІНЕЦЬ ВІЙНИ В ЄВРОПІ?—Ця картина знята на острові Окінава, на Пасифіку, де іде вже так довго кривава і завзята боротьба з японською залогою. Вояків, що їх бачимо, відділює від ворога простір не довший від кількох ярдів. Не диво, що коли почули через радіо, що закінчилась війна в Європі, не видно на їх обличчях радості. А є глибока задума, а навіть сум, бож відчувують, що за годину чи дві знов підуть до бою.

ПОСУНУЛИ ЦІЛУ ЛІНІЮ НА ОКІНАВІ

По однім з найзав'язтіших боїв цілої кампанії на острові Окінаві вся американська лінія посунулася ся значно вперед.

Шеста Маринарська Дивізія відбила поважні атаки японців, котрі пробували проти американців нових хитрощей. Вони вбирали своїх вояків в одніні американських маринарів і узброювали їх в американську амуніцію. Вони висідали теж демоліційні себегубні відділи вояків з ладунками вибухових матеріалів проти американських повзів.

Одиницять разів горб, прозваний Цукровою Головою, змінював посідачів. Нарешті американські маринари його вже з своїх рук не випускали.

77. Дивізія піхоти захопила місто Тайру, що лежить на північ від Шурі.

ПОВАЖНИЙ ПОСТУП НА ФІЛІПІНАХ

Американські війська доперли вже на віддаль одної милі від міста Малайбала, столиці провінції Букідноу на острові Мінданао. Вони теж поробили поважні пости по інших частинах того острова.

Добуто теж поважні досяги в долині Кагаяні на Люсоні, головнім острові Філіппинів.

КИТАЙСЬКІ ВІЙСЬКА ЗАЙМАЮТЬ НОВУ ФЛОТНУ БАЗУ.

Китайські війська почали нову контрорфензиву проти двох мільонів японських вояків у Китаю й Манчурії, і як першу стадію цієї офензивы почали наступ на полудне в напрямі жизненної японської комунікаційної лінії, що лучить Японію з французькою Індо-Хіною. Ця китайська офензива, за першим китайським комунікатом у цій справі, вже добила поважного досягту, бо заняла залізничне місто Гочіг, важко уфортифікований бастион у провінції Квансі.

ЯПОНЦІ ВІДСТУПАЮТЬ З БУРМИ ДО ТАЙЛЕНДУ

Британські війська посунулися три милі в своїй наступі на сильно опираючіся задні відділи японських військ, що мають на цілі заступити японський відворот з Бурми до Тайленду. Бритійці дійшли вже на віддаль 50 миль від границі Тайленду.

КИТАЙЦІ ВИСКАЗУЮТЬ ВДЯЧНІСТЬ ТРЬОМ СОЮЗНИКАМ.

З нагоди закінчення Шестого Національного Конгресу Куомінтагу видано маніфест, у котрім висказується вдячність Китаю Америці, Британії й Росії за їх допомогу Китаєви в його боротьбі проти Японії. У заяві сказано, що Китай певний, що Японія буде ставити останній опір якраз на суходоземі Азії, і то на китайській території.

ЯПОНІЯ ОРГАНІЗУЄТЬСЯ НА ВИПАДОК АМЕРИКАНСЬКОЇ ІНВАЗІЇ.

Японський уряд змобілізував своїх 20 мільонів шкільної дітвори і всіх рільних робітників в цивільну оборонну армію, що мала би ділати на випадок сподіваної інвазії властивої Японії військами Злучених Держав.

НАПРУЖЕННЯ В ТРІЄСТІ ДЕЩО ОБЛЕКУЄТЬСЯ

Напруження в Трієсті, що шойно вчора, здавалося, грозило збройним ударом між Британією й Югославією, де-що облекшилося. Наперед американці відтягнули свої війська з Істрії, де такий удар міг би наступити, а потім югославські війська евакуували Каринтію й Стирію.

Нині досить загально висказується надія, що спір за Трієст буде розв'язаний у мирний спосіб. Білгородське радіо заявило, що югославський уряд у-важає скоро угоду між Італією й Югославією можливою.

АЛІАНТИ РОЗВ'ЯЗУЮТЬ НІМЕЦЬКИЙ ГЕНЕРАЛЬ- НИЙ ШТАБ.

Аліантська влада в окупованій Німеччині нарешті розв'язала німецький генеральний штаб, що існував далі не дивлячися на безумовну здачу Німеччини, а тим самим задержував владу над мільонами німецьких офіцерів і вояків. Розв'язання штабу приспінити самі німецькі генерали, поводячися бундючно гейби вони війни зовсім не програли й немовби за розгром Німеччини була відповідальна одна тільки нацистична партія.

АРЕШТУВАЛА НАЦИСТИЧНОГО „НАД-ПАНА" ДАНІ.

Аліантська Військова Комісія арештувала в Копенгазі, столиці Данії, д-ра Вернера Беста, бувшого німецького комісара Данії, котрий скривався від здачі німецький військ. Третя Американська Армія далі виводлює нацистів, фашистів та інших воєнних злочинців; між іншим вона піймала д-ра Франца Антона Баша, провідника мадярських націоналістів, що в 1939. році організував так званий народний союз Мадярщини. Американці арештували в Австрії французького Пола Фердонета, що від 1939. року ширив радіом проти-аліантську пропаганду.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y.
BYant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:	SUBSCRIPTION RATES:
Подписное число три центи.	Three cents a copy.
На рік \$7.00	One year \$7.00
На шість місяців \$3.75	Six months \$3.75
На три місяці \$2.00	Three months \$2.00
Число з суботи (з англійською частинкою):	Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):
На рік \$2.50	One year \$2.50
На шість місяців \$1.50	Six months \$1.50
На три місяці \$1.00	Three months \$1.00
В Джерсі Ситі і Заграниці:	Foreign and Jersey City Rates:
На рік \$10.00	One year \$10.00
На шість місяців \$5.25	Six months \$5.25
На три місяці \$2.75	Three months \$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЄВРОПА БЕЗ ХРЕБТА

Від коли Німеччина підписала безумовну здачу, не міняє дня, аби звідти не прийшла якась вістка про якусь проблему заради Німеччини. Вирінають різні спроби її розв'язки, виривають при тому суверенітети між державами: одні Аліанти хочуть одного, другі другого. Часто та сама влада видає одного дня один приказ, другого дня інший. Це все вказує на те, яка велика це проблема заряджувати переможеною Німеччиною.

Справа в тому, що Німеччина становить колючий шип для Європи. Завдяки цьому німецька держава була немовби ключовим каменем у будові Європи. Та Німеччина могла бути інколи переможеною, але вона ніколи не переставала грати власне цієї основної ролі в Європі, а посередню в цілому світі.

Доперва тепер перший раз за нові часи Німеччина перестала бути каменем, що замикає склепіння. Нині Німеччина як політична одиниця зовсім не існує. Можливо, що вершом трагедії, яку звалив нацизм на голову німецького народу є те, що з упадком нацизму в Німеччині нема політичної сили, яка могла би склеїти наново німецьку державу.

Внаслідок того Аліанти тепер мусять з місця творити адміністрацію Німеччини, і тепер при творенні показується, що це за важка справа створити адміністрацію для країни тої величини. Вже одні хочби число урядовців, потрібних для цієї справи, переходить сили котроїнебудь однієї великої держави. Нова адміністрація мусить зайнятися прохачуванням населення, і це теж переходить сили вже не однієї, але може кількох держав. Про потреби відбудови вже й не казати. Через те зовсім не можна дивуватися розбіжності думок серед Аліантів, ні навіть поглядів Британії втягнути до адміністрації Німеччини деяких німців.

З цих умовин виявляється як не можна краще стан нової Європи, що повстав після упадку нацистичної Німеччини, а котрий один з співредакторів "Нью Йорк Таймсу" описує словом "порожнеча". Себто, в тому місці, де до недавня в Європі була німецька держава, тепер є пустота. Як звісно, порожнеча на все існувати не може. Вона мусить чимось виповнитися. По перемозі Аліантів над Німеччиною виповнити порожнечу мали би Аліанти. Вони мали би скласти уряд, що заряджував би цим великим краєм з якими три чвертки мільйонів населення, дозволив йому вести яке-такі цивілізоване життя, здержував його від дальших вибриків, переміняв його на культурне середовище. Хто саме це має зробити і в який спосіб, яку участь у тім мають мати кожний з переможців, а яку участь мали би мати самі німці, отце є найголовніше питання європейської політики в даний мент. Від розв'язки цих питань залежить у першу міру, чи велика й коштовна перемога над Німеччиною буде зужита на користь усього людства, чи може вона буде знову змарнована, як була змарнована перемога в першу світову війну.

Міжнародне право як підстава миру

У передвоєнних часах поняття міжнародного права рівнялося силі якогось маєстату. Виглядає це дивним уже тому, що те, що називалося "міжнародним правом", не було правом в значінню примусового закону чи кодексу, а просто звичаєм, прийнятих упродовж століть народами й державами без ніякого зовнішнього примусу. Щойно з бігом часу деякі звичаї прийнято як застави на різних міжнародних з'їздах, конгресах та конвенціях і ці засади, як конвенційні постанови, узали поодинокі державні влади за свої закони. Ось такими є, наприклад, засади Женевської Конвенції з 1864 року в справі заложення Міжнародного Червоного Хреста, чи мирові засади, ухвалені Конференцією в Газі з 1907.

Та чи це були звичаї, чи умови між державами на різних конвенціях, то так було, що отце "міжнародне право" вважалося правом цивілізованих народів, а хто цих прав не придержувався, того держави на міжнародних з'їздах не допускали до родини цивілізованих або християнських народів.

Зміна зайшла доперва по першій світовій війні, як створена президентом Вільсоном Ліга Націй завела реєстрування міждержавних договорів та створила різні комісії для поширення засад, якими мали руководитися народи й держави при вирішуванні різних питань. Та Ліга Націй втратила згодом силу і повагу і не змогла перешкодити пологам умов та засад, які була обов'язана боронити.

Міжнародне право можна назвати політикою на три частини: Право війни, право миру й право нейтральності.

Найкраще дотримання загальних принципів права війни й нейтральності, бо нейтральність залучена з війною. Але велика війна з 1914-1918 й друга війна з 1939-1945 викликали такі великі соціальні, політичні й наукові переміни в міжнародних правах, що давні постанови на теперішні часи майже непридатні. Значить, що все те треба тепер позмінювати.

На ці зміни звертає увагу в Нью Йорк Таймсі з 13. травня Дж. С. Віттенберг, член Американського Товариства для Міжнародного права й інших подібних установ. Він теж обговорює переміни в інших ділянках права, а зокрема звертає увагу на право власності.

До першої великої війни панувало переконання, що право власності є ненарушне. Значить, з хвилиною покінення воєнних кроків не можна було ні нищити, ні відбирати нікому приватної власності, а

державні маєтки переходили автоматично на наслідну державу, яка займала якийсь край. Та тепер інакше діється.

У теперішній війні зайшли великі зміни і в трактуванні народів та держав. От Німеччина й Японія знехтували засади трактування воєнних плинників; навіть прапори Червоного Хреста не мали для них значіння. Ми були свідками, як ломано різні договори, встановлювано залежні держави як сателіти. З цією війною прийшли зовсім вітверті вмислення в справі чужих держав, де позавязувано осередки вітвертоті пропаганди проти уряду і т. п.

Отже, як бачимо, хто лише слідить за тим усім, поверховуючи, то й той мусить прийти до висновку, що тут знехтовано найпримітивніші засади міжнародного права.

Поза Німеччиною і Японією поломали основні дотеперішнього міжнародного права Совети. Вони навіть з цим не скриваються! Ще лише деякі загальні правила вони зберігають, от як недоторканість для дипломатів, чи їм подібних висланників, але й ця оправа в знаній афері із 16 польськими делегатами тепер сильно захитана.

Найбільше знанням прикладом знехтування права Совети, це право приватної власності.

Совети оперлися на засади марксизму, а ця доктрина твердить, що право це є лише класове знаряддя; коли так, то й міжнародне право є знаряддя у боротьбі проти робітничої класи. Про це писав вітверто проф. Е. А. Коровин. Другий большевицький науковець, проф. Паукуаніс поставив навіть дефініцію міжнародного права, як способу боротьби капіталістичних держав між собою, а крім цього зорганізованих це разом як політичний трост, щоб накинати свою волю пролетаріатові і колючим народам.

Проф. Т. А. Таракузіо у своїй книжці "Советський Союз і Міжнародне право" пише вітверто: "Комуністичний уряд Советського Союзу вважає пролетарські маси, розкриті до різних не-комуністичних держав, як окремі особи в міжнародних правах."

На підставі ось таких їхніх засад большевики не вважали себе зв'язаними ніякими правами, чи то при шануванні права власності, чи при виконанні міжнародних зобов'язань, а поступають так, як їм вигідно.

З оцих прикладів Віттенберг приходить до висновку, що вчасі теперішньої кризи у виконанні міжнародного права вже не йде про одну або

За перемогу справедливості

Канадський "Новий Шлях" з 12. травня б.р. в статті п. н. "По воєнній перемозі за перемогу справедливості" пише в зв'язку з закінченням війни в Європі та з міжнародними нарадами в Сан Франсиско, між іншим, таке:

Миротлюбний і свободолубний світ тепер, по війні в Європі, дійсно з якнайбільшим заінтересуванням слідкує за ходом подій на конференції в Сан Франсиско. І з більшим занепокоєнням... Бо показується, що ті, яких доля звела разом у боротьбі проти нацизму, фашизму в Європі, не всі однаково думають у справі тривкої будови міжнародної співпраці та світового миру. Щобільше, навіть неоднаково думають про право свободи людини й народів. Виглядає, що ті великодержави, які слідили за конференцією, самі між собою ще не знайшли спільної мови та єдності цілі. Часом виглядає, що в Сан Франсиско ведуться торги між великими за шкуру менших. Можливо, і дай Боже, щоб це було неправдиве і що це тільки так збоку виглядає тим, які на гарячому попеклись, а тепер і на холодне дують. У всякому разі, світ насправду святкував би триумфальну перемогу над темними силами, якби конференція в Сан Франсиско створила тривку структуру міжнародної співпраці та світового миру на підставі права свободи людини й народів. Ждемо на цю перемогу... Бо без неї будучність людства була б чор-

дугу засаду, а просто про цілість засад, дотепер прийнятих в міжнародних правах. Безупинне ломання цих засад призвело майже кожного думачого чоловіка до свідомості, про "нереальність міжнародного права і про неправдивість міжнародної дійсності" — пише Віттенберг.

Ця страшна дійсність не врожити нічим добрим для існування людства. На світовім небосклоні нема тепер ніякої одної установи, яка мала б моральний авторитет. Церква, що завжди виступила Гуго Гроціусом із своїм славним твором про міжнародне право, надавала силу моральним засадам, але тепер вона не є вже тим міжнародним авторитетом, що колись була. Колиб на конференції в Сан Франсиско створено справжню міжнародну організацію для забезпечки, а теж відновлення Міжнародного Суду, тоді доперва можна би думати про привернення сили міжнародному праву, а може і про його кодифікування. Знов безпошанівку засад міжнародного права неможливе заведення й вдержування світового миру.

на й грізна і світ у скорому часі знов опинився би в новій війні, ще жаливішій, як ця, що саме скінчилась в Європі.

Як із Україною?

А як із Україною по цій війні в Європі? Це питання на умі кожного з нас. І кожний стає намагається знайти відповідь на нього. Маючи перед очима все те, що переживав український народ у тій війні та в якому стані він сьогодні знаходиться, можемо знайти відповідь на те питання. Важне при цьому — глядіти на справу реально і не тільки со спектру теперішньої української дійсності і спромоги, але й минувшини та віковичних стремлінь і змагань українського народу.

Україна сильно знищена війною. Тисячі сіл і містечок, цілі міста на Україні сплюсндоврані. Мільйони людей на Україні згинули внаслідок війни. В порівнянні з іншими країнами Советського Союзу Україна понесла найбільшу жертву в цій війні, зазначають навіть чужинські кореспонденти, які були недавно на Україні. Вони й підкреслюють, що це український народ був тією головною силою, яка стримала німецький похід на схід і не лише прогнала наїзників із української землі, але й завдала їм такий удар, який остаточно показався смертельним.

Сьогодні також знаємо, що український народ так завзято борюється у цій війні проти німецьких наїзників не на те, щоб далі оставатись під верховладом Москви, а щоб прогнати німців з своєї землі та захити вільним життям у своїй незалежній державі. Формальне визнання Москвою незалежності української советської республіки, а також доведення до того, що та республіка є сьогодні учасником конференції Об'єднаних держав у Сан Франсиско, найкраще говорить, за що боролась і до чого стремить Україна. Ці кроки Москви мають на меті заспокоїти бодай частинно вимоги українського народу в справі державної незалежності. Москва змушена була піти на такі уступки Україні. І коли ми сьогодні бачимо й відчуваємо, що відійсності Україна це не є самостійною державою й на міжнародній конференції в Сан Франсиско це не виступає, як дійсно незалежна держава, то рівночасно не маємо підстави побоюватись, що цього самого не бачить і не відчуває український народ. І коли ми сьогодні вважаємо московські уступки для України зовсім невислестальними, то напевно так само незадовільними вважає їх і український народ в Україні. Маємо підстави бути певними, що український народ на шляху змагань до повної державної са-

можливості не вдовольниться жадними формальними московськими уступками, аж завершить своє змагання повною перемогою. Московське визнання державної незалежності України є лише на папірці, а не на ділі; делегація під проводом Мануйльського в Сан Франсиско є відійсності підлогом московської верховладдя в Україні. Однак і те визнання незалежності України і допущення України на конференцію в Сан Франсиско є важними політичними подіями, які є корисні для справи дійсної й повної державної незалежності України. Вони посередньо показують, що українці живуть і борються за своє життя і своє краще завтра. А глядячи на цей процес із історичної точки погляду та збоку можливостей, які створює для України теперішня повоєнна ситуація в Європі, можемо бути певні, що боротьба України за волю та державність остаточно закінчиться успішно для українського народу і він таки засяде як рівний "в народів вільних колі". Цілковитий крах фашистсько-нацистських диктатур в Європі є зловіщим знаком для Москви, що й її країні такаса доля як Німеччині, коли далі старатисьме накласти свою диктатуру іншим народам.

Види вище висказаного ми знаходимо таку найправильнішу відповідь на питання "що буде з Україною по цій війні?" Україна в цій війні поступила вперед на шляху змагань за свою волю й державність, а повоєнний час дасть їй змогу свої змагання здійснити. Жертовина й крові українського народу в цій війні не можуть бути надаремні.

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ, В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИЄДНУВАННЯ ДО НЬОГО ЯКНАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ

To the People of this Community

The 7th War Loan campaign is a good time for you to take stock of your war situation.

On the brighter side, you live in the only great fighting country without broken cities, death and desolation in the streets and a part of the war may have already dealt you its most terrible blow: loss of a loved one. Study your neighborhood. You'll find war's heartbreak behind someone's curtains.

Now you are asked to buy more and bigger bonds than ever before. Can you afford to have a tired feeling? Your bond purchases in the six previous loans helped to destroy Hitler and Mussolini. Japan is next on your list. Hoisting the Stars and Stripes over Tokyo will take your mighty help in bond buying. Now—All together.

THE EDITOR

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з імігрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

11)

(Всі права застережені)

— Річи його залишити тут. Може вибити вікно і втікти! — перестерігав третій.

Мов якого злочинця Остапа замкнули. З жалю й досади на себе він трохи не плакав. Пригадав, що міг же взяти бодай адресу Надійного батька, щоб хоч повідомити, що з ним сталося. Блиснула думка викрастися з Вінніпегу, купити звичайний білет і дістатися назад у Квебек. Він не так зле володіє англійщиною, не пізнають у ньому свіжого імігранта. А Квебек не таке велике місто, щоб Надія могла в ньому затратися. Буде розпитувати, ходитиме по вулицях, напевно її дос зустріне... З тими дум-

ками трохи заспокоївся. Та напливали інші. — Так сталося, і добре. Нехай вона переболіє його втрату, перевірять свої почуття до нього. Лиш та любов тривка і сильна, що переїде перешкоди, очиститься огнем нещастя й розчарувань. Надія — дитина ще! Коли звикнеш з думкою, що я не вернуся, може трапиться ще другий. Як що віднайшовши її, вона мене любить, тоді й поберемося. Хібаж я, емігрант, бездомний, можу дати їй належне забезпечення перед злиднями? Як нічого не маю, нічого не вмію!

З такими думками заснув знесиленний. Всю ніч снились

йому чарівні сни. Снились поля, повні пахучих квіток, а між ними вона, його Надія, з усіх квіток найчарівніша. Усміхався щасливо, простягав руки до гарного видива.

Але найкращі сни про волю сниться звичайно у тюремному казематі. Остапові й Надії доля судила довго ждати на побачення. Судила перенести багато горя, болів і нужди... Звела їх тоді, коли втратили вони всякі проблески надій одне одного відшукати. І в нагороду за довгі терпіння поєднала їх, піднесла на високий ступінь...

Через пару літ пізніше, як Остап пізнав вже добре канадські гаразди, на тяжкій праці до пізнього вечора у преріях, часто відвільювався у блискуче зоряне небо. Бачив падаючі зірки і думав тужливо:

— Так і моя Зірка! Ясним метеором засвітила мені і погасла! А я виставив у самоті й темряві, — Викочувалися дві пекучі сльози жалю й туги за

минулим і скроплювали холодну канадську землю...

А за кілька тисяч миль, у чужому непривітному місті, томилася й ждала на нього Надія. По цілоденній важкій праці вертала до своєї невеликої кімнати, безсило падала на ліжко і скаржилася йому: — Ти назвав мене своєю Зіркою! На шож ти покинув мене? Не хочеш, щоб я світила тобі, облякувала твій тернистий шлях! Може ти найшов собі другу зірку? Ні одна не любитиме тебе так, як я, вірно і щиро! Хоч звістку подай, чи ти живеш, чи може... мерзлого землею засипали тебе тут у чужині!

Вдивлялася плачущи в його світлинку й тулила її до серця. Та... Не треба забігати вперед...

IV.
Звільнили Остапа вже поминувши Норд Бей. Поїзд цілий день гнав уже серед лісів і скель Онтерія. Не бачив він ні річки Св. Лаврина, ні Монте-

алу, столиці канадських французів, ні Отави, столиці Домінії. Почорнів і скуп так, що й байдужий кондуктор заважав йому переїзду. На запити не відповідав, вдавав, що не розуміє. Курив, раз пораз втягнувши у легені дим, прикурював цигаретку від цигаретки. Звільнений — байдуже поволював до свого вагону. Кондуктор змилосердився: поприносили йому валізки і більше його не займали. Може шанували його горе.

Але імігранти не давали спокою. Пістори доби вони його не бачили, думали, що зістався в Квебеку, або Монреалі. Побачивши його, змученого, постарілого, допитувалися, що з ним сталося? Остап начеб не чув. Сів під вікном, на тому ж місці, де так недавно переживав щасливий хвили. Потону в важких думках.

Імігранти знов настигливо допитували, чого він такий сумний. Аж одна з жінок по-яснида:

— Розлучили його з дівчиною! Я давно завважала, що вони обоє все вкупі трималися. Не займайте його, нехай переболіє.

Імігранти зачали насміхатися:

— Ого! Не поспів з „шіфін" злізти, а вже й дівчину завів! А дзус!

— Нема чого так дуже побиватися! Такого добра повно скрізь!

— Та цеж проста собі дівка! — говорив лисарчук.

— А котраж це? — перепитували імігранти.

— А така білява! Говорити ні з ким не хотіла! Десь у Квебеку чи „Монтеріалі" зісталася.

— Тож вона й не гарна!

— Тай не має нічого! З добра до Канади не їхала!

— Ну, як би мала гроші, то ще ще! Булоб за чим побиватися!

Остап не відзивався на завага й насмішки. Відчув нехит до людей, що й люблять

за гроші, за посагу, не за красу, розум, совість... Згодом дали йому спокій імігранти.

Поїзд гнав все з тою ж шкорою. Далі й далі від Остапа від міста, де з Надією залишилися його рожеві мрії. Миготіли озера, скелі, ліси; темрява тунелів охоплювала поїзд, а він нічого не бачив. Вчора тишився тим, що поверне до Квебеку з Вінніпегу. Тепер бачив, що в нього не вистане гроша проїхати більш півтори тисячі миль. Що буде далі — боявся думати. Занадто болуче розчарування піднесла йому доля першого дня його побуту на канадській землі.

(Дальше буде).

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКІСЛІД ОБОВ'ЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВ'ЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВ'ЯЗКОМ ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОІХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВ. КАСІЄРА У. Н. СОЮЗУ

ЗА МІСЯЦЬ КВІТЕНЬ 1945 РОКУ

ПРИХІД:				Виплати сирітського фонду				
Відділ	Заплата	Відділ	Заплата	Відділ	Заплата	Відділ	Заплата	
1.	307.19	170.	186.29	340.	19.37	403.	272.84	
2.	226.63	171.	64.44	341.	365.50	404.	87.94	
3.	127.34	172.	53.11	342.	194.41	405.	98.03	
4.	67.04	173.	127.84	343.	150.68	406.	211.11	
5.	345.47	174.	31.10	344.	94.47	407.	59.69	
6.	72.13	175.	214.79	345.	107.24	408.	33.84	
7.	257.21	176.	160.11	346.	100.83	409.	63.31	
8.	285.05	177.	147.27	347.	175.03	410.	16.31	
9.	187.78	178.	369.43	348.	185.98	411.	37.44	
10.	142.06	179.	293.30	349.	36.99	412.	57.12	
11.	209.73	180.	174.42	350.	184.18	413.	89.64	
12.	97.36	181.	125.49	351.	66.82	414.	252.70	
13.	62.88	182.	190.72	352.	112.86	415.	15.01	
14.	47.90	183.	170.57	353.	22.20	416.	35.40	
15.	7.71	184.	20.12	354.	17.43	418.	12.91	
16.	90.56	185.	66.62	355.	71.91	419.	6.73	
17.	38.16	186.	51.80	356.	21.34	421.	115.31	
18.	99.58	187.	98.58	357.	70.62	422.	33.45	
19.	12.05	188.	57.05	358.	382.85	423.	21.05	
20.	242.36	190.	41.56	361.	96.61	424.	17.53	
21.	144.93	191.	157.08	362.	28.78	425.	4.42	
22.	145.72	192.	278.67	363.	213.55	426.	35.00	
23.	77.45	193.	82.34	364.	108.30	427.	158.09	
24.	109.66	194.	38.97	365.	115.44	428.	22.03	
25.	135.36	195.	48.98	366.	440.11	429.	35.52	
26.	35.65	196.	53.05	367.	59.59	430.	39.83	
27.	48.11	197.	33.17	368.	18.88	432.	880.65	
28.	141.94	198.	34.54	369.	464.03	433.	24.26	
29.	220.09	199.	53.87	370.	42.10	434.	27.55	
30.	82.26	200.	255.38	371.	296.93	435.	67.19	
31.	275.92	201.	48.84	372.	330.57	437.	19.84	
32.	32.84	202.	44.77	373.	329.51	438.	20.79	
33.	170.46	204.	24.50	374.	129.26	439.	153.24	
34.	40.93	205.	593.10	375.	58.12	441.	297.39	
35.	45.80	206.	86.78	376.	59.42	442.	35.69	
36.	182.14	207.	32.24	377.	371.64	443.	76.42	
37.	152.54	208.	64.37	378.	40.79	445.	275.49	
38.	491.25	209.	65.72	379.	19.06	446.	51.43	
39.	432.85	210.	218.35	380.	65.97	448.	40.37	
40.	27.09	211.	68.89	381.	244.37	450.	9.67	
41.	26.33	212.	295.53	382.	68.16	451.	111.96	
42.	195.52	213.	29.46	383.	25.39	452.	32.22	
43.	70.95	214.	43.09	384.	27.68	453.	78.97	
44.	126.64	215.	21.20	385.	232.33	454.	11.04	
45.	342.88	216.	478.10	386.	50.82	455.	44.02	
46.	16.23	217.	285.47	387.	360.64	457.	51.07	
47.	68.68	218.	387.15	388.	121.79	458.	166.75	
48.	45.14	219.	602.54	389.	24.01	459.	51.69	
49.	71.96	220.	387.15	390.	267.15	461.	36.20	
50.	195.41	221.	737.65	391.	27.59	462.	26.70	
51.	81.08	222.	19.59	392.	176.10	463.	15.09	
52.	88.82	223.	375.17	393.	84.44	464.	155.95	
53.	138.72	224.	53.21	394.	17.95	466.	34.34	
54.	61.12	225.	11.75	395.	40.66	467.	10.40	
55.	92.47	226.	90.94	396.	14.06	469.	133.84	
56.	139.80	227.	48.03	397.	49.97	470.	21.45	
57.	215.73	228.	81.72	400.	101.19	471.	616.49	
58.	261.87	229.	175.99	401.	51.03	475.	26.80	
59.	262.92	230.	455.74	402.	126.38	476.	131.00	
60.	43.24	231.	26.04		47.75	477.	146.78	
61.	59.99	232.	82.52		29.07	478.	89.74	
62.	219.39	233.	43.39	Доплачено до вкладок за чле- нів Згоди Братств з їх спе- ціального фонду				286.99
63.	552.30	234.	146.97	З місячних вкладок від чле- нів обезпечених в нових родах обезпечення				\$66,958.28
64.	171.90	235.	146.34	Відділ	Заплата	Відділ	Заплата	
65.	238.73	236.	185.38	1.	10.69	221.	3.05	
66.	90.29	237.	295.13	2.	2.42	225.	5.71	
67.	201.71	238.	414.29	3.	1.58	230.	3.81	
68.	21.09	239.	328.73	8.	12.03	234.	16.50	
69.	153.04	241.	78.42	28.	9.53	237.	2.68	
70.	271.22	242.	146.81	33.	6.88	243.	16.80	
71.	54.15	243.	78.70	37.	16.20	245.	1.06	
72.	67.89	244.	25.25	39.	24.13	257.	2.84	
73.	87.10	245.	149.11	65.	14.02	262.	1.41	
74.	67.88	246.	81.21	70.	3.80	274.	1.49	
75.	230.34	247.	287.37	83.	2.86	275.	14.56	
76.	311.48	248.	88.07	90.	13.73	278.	1.15	
77.	72.86	249.	37.02	101.	2.84	284.	3.37	
78.	95.84	250.	13.49	102.	4.96	286.	32.87	
79.	19.92	251.	282.24	106.	7.23	298.	3.05	
80.	76.44	252.	111.09	108.	3.38	305.	6.82	
81.	161.52	253.	213.76	117.	4.46	316.	1.41	
82.	73.84	254.	136.23	125.	2.66	321.	3.73	
83.	243.69	255.	56.14	127.	3.17	325.	4.04	
84.	150.85	256.	74.07	139.	2.35	328.	2.01	
85.	186.69	257.	34.37	142.	8.40	334.	2.28	
86.	161.60	258.	40.14	143.	10.49	335.	5.31	
87.	191.47	259.	260.57	144.	20.58	336.	6.35	
88.	50.90	261.	42.63	151.	6.28	342.	14.57	
89.	224.35	262.	80.08	157.	1.92	349.	5.24	
90.	410.86	263.	51.36	161.	4.04	358.	1.62	
91.	57.34	264.	130.25	181.	1.57	361.	3.51	
92.	72.08	265.	54.70	185.	6.68	367.	5.01	
93.	75.58	266.	193.11	201.	1.31	370.	1.30	
94.	720.28	267.	115.60	205.	3.96	371.	28.93	
95.	75.58	268.	196.47	206.	2.62	384.	15.42	
96.	306.12	269.	24.70	217.	13.18	388.		
97.	124.88	270.	253.19		2.74			
98.	197.81	271.	105.32	З місячних вкладок від чле- нів обезпечених в старім роді обезпечення				\$ 453.97
99.	85.66	272.	30.33	Разом з місячних вкладок від членів				\$67,412.25
100.	47.58	273.	11.35	Відсотки від фондів				2,304.51
101.	70.92	274.	240.68	Відсотки від моргеджів				3,136.66
102.	138.18	275.	109.71	Відсотки від членських по- зичок				2,175.71
103.	213.34	276.	372.23	Чинні від реальності				8,699.76
104.	159.97	277.	323.47	Приходи друкарні і книгари Зворот виплаченої нагороди за відділових секретарів і молод. департаменту до адміністративного фонду				6,763.22
105.	285.01	278.	30.55	З продажі платицих книж- чок				1,188.18
106.	52.93	279.	25.28	Уневажнений грошовий зво- рот				10
107.	111.13	280.	207.74	З переносу резервн і інших фондів за членів з моло- дечного департ. до інших клас обезпечення старших членів				13.72
108.	207.52	281.	208.92	Сплати моргеджів				3,372.48
109.	17.51	282.	25.05	Сплати фондів				25,131.44
110.	30.23	283.	165.35	Сплати членських позичок				4,845.98
111.	349.81	284.	114.29	Сирітські часті по бл. п.:				
112.	71.04	285.	18.60	в. 142 Левчук Андрій				112.62
113.	43.94	286.	99.18	Разом				\$125,573.03
114.	74.04	287.	229.66	РОЗХІД:				
115.	117.63	288.	323.97	Виплати помертвих запомог по бл. п.:				
116.	117.74	289.	41.60	в. 1 Ляшуківський Петро				1,000.00
117.	48.62	290.	108.80	в. 13 Чайковський Стефан				500.00
118.	248.17	291.	137.00	в. 96 Годяк Володимир				1,000.00
119.	140.43	292.	598.79	в. 113 Шафран Іван				1,000.00
120.	54.11	293.	137.77	в. 126 Пішко Марія				250.00
121.	173.36	294.	48.06	в. 142 Левчук Андрій				500.00
122.	118.00	295.	193.41	в. 180 Сенюта Михайло				500.00
123.	196.30	296.	391.13	в. 188 Цимайло Кульчиць- кий Яків				1,000.00
124.	104.73	297.	21.02	в. 188 Харіон Марія				1,000.00
125.	250.63	298.	124.34	в. 225 Драб Єлисавета				1,000.00
126.	36.95	299.	92.29	в. 277 Мульський Іван				500.00
127.	31.10	300.	129.42	в. 300 Лаврук Григорій				1,000.00
128.	591.45	301.	147.86	в. 316 Петришин Анна				500.00
129.	10.83	302.	14.05	Інші виплати помертвого фонду:				
130.	160.34	303.	97.64	Грошові звороти				821.04
131.	227.61	304.	103.02	Втрата при сплаті фондів (пог. пар.)				231.44
132.	105.52	305.	201.16					
133.	66.83	306.	53.01					
134.	224.05	307.	51.64					
135.	185.25							

